

ANDERE AANPAK

Een jaar of tien geleden is er vlak bij mij in de buurt een stuk bos met Douglasspar gekapt om plaats te maken voor heide. Men ging zo rigoureuus te werk dat zelfs de boomstobben er uit gefreesd werden. Inmiddels is het stuk ieder jaar in augustus paars van de struikhei. De verantwoordelijke natuurinstantie beschouwt het daarom als een succes, ook al heb ik er in die kleine tien jaar nog nooit een plant of paddenstoel aangetroffen die kenmerkend voor hei is. Er groeit uitsluitend een monocultuur van struikhei en verder wat opslag van jonge berken en dennen.

Afgelopen zomer verschenen er in de pers artikelen over onderzoek naar bodemtransplantatie. En wel over de lichte versie die bestaat uit het verzamelen van pluggen donorgrond die daarna verkruid en in een dun laagje uitgestrooid wordt over het beoogde nieuwe natuurgebied. Meestal betreft die nieuw aan te leggen natuur een voormalig landbouwgebied waarvan eerst de voedsel- en fosfaatrijke bouwvoor afgeplagd wordt. De braakliggende grond die dan overblijft, wordt spoedig gekoloniseerd door triviale plantensoorten en het kan vele jaren duren voordat er meer bijzondere planten verschijnen. Dankzij bodemtransplantatie echter gaan er zich al binnen een paar jaar plantensoorten vestigen die je volgens de natuurlijke successie pas na enkele decennia zou verwachten. Met deze methode sla je dus het stadium met distels en pioniersoorten over. Het gunstige effect van deze maatregel is niet zozeer het gevolg van het inbrengen van plantenzaden, want bij experimenten in een kas bleek de hoeveelheid zaad niet doorslaggevend te zijn. Wel kon worden vastgesteld dat door toediening van verkruidde, gezonde heidebodems veel soorten schimmels en bacteriestammen aan een nieuw substraat werden toegevoegd waardoor dit zich veel sneller en beter tot volwaardige heide ontwikkelde. Een eerste experiment met deze vorm van bodemtransplantatie vond al twintig jaar geleden plaats en daar lijkt de vegetatie en de bodemsamenstelling nog altijd op die van het donorgebied.

Kortom, op zich zeer hoopgevend maar ook een verhaal dat bestuurders en beleidmakers kan sterken in hun vooruitgangsgeloof waarin alles maakbaar is. De Wageningse onderzoeker haaste zich er in de NRC dan ook bij te zeggen dat je met een bodemtransplantatie nooit 100% van dezelfde natuur terug kan brengen en dat veel ingrijpen nooit wenselijk is maar altijd een noodmaatregel blijft. Jammer voor de projectontwikkelaar die maar al te graag zou zien dat een industrieterrein aangelegd kon worden op de plaats van een natuurreservaat, omdat zo'n reservaat zich door bodemtransplantatie makkelijk laat verhuizen naar een plek waar het niet zo erg in de weg ligt. Tegelijkertijd maakt dit verhaal duidelijk dat deze andere aanpak het stukje hei 200 meter van mijn huis een heel wat minder saai aanzien had kunnen geven. Nu is de biodiversiteit er niet veel groter dan van een bollenveld.

Een heel ander onderwerp, maar eveneens met een andere aanpak, is wat me voor ogen staat ten aanzien van paddenstoelenexcursies. Wie wel eens zo'n excursie leidt, wordt na afloop geconfronteerd met de vraag om nazorg in de vorm van totaallijstjes, liefst met zowel Latijnse als Nederlandse namen. Bewerkelijk en erg vervelend. Nu heb ik daar iets op gevonden wat weliswaar nog steeds bewerkelijk is maar niet vervelend. Sinds kort maak ik over allerlei verschillende onderwerpen korte video's en heb daartoe zelfs een youtube-kanaal aangemaakt. Daarop staan nu ook impressies van enkele paddenstoelensafari's, waaronder de interessante NMV-excursie van afgelopen zomer naar De Eese bij Steenwijk. Nooit gedacht dat ik me ooit nog eens op deze manier met internet zou bezighouden!

https://www.youtube.com/channel/UCm6SkETkoju8mni_sYhPuig

door Rob Chrispijn